

ฝึกใจ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ฟังธรรมะเห็นใหม่ เวลาฟังธรรมะ ฟังทุกวันเลย ฟังจนน่าเบื่อ หลวงพ่อพูดนะ อ้าปากก็รู้ว่าจะพูดอะไรแล้ว เพราะการฟังเห็นใหม่ เวลาหลวงตาท่านบอกว่าการแสดงธรรมเห็นใหม่ รดดี รดคือร่างกาย ทางดี ทางดีคือคนมีคุณธรรม ถ้าคนไม่มีคุณธรรมนะ ทางอื่นคู่ ทางอุตุตัน รดดีคือร่างกายดี ผู้ขบดีคือจิตดี ถ้าจิตดีขนาดไหนนะ มันมีกำลังขนาดไหน แต่ถ้ามันไม่มีธรรม ไม่มีถนนหนทางให้เดิน ถ้าไม่มีถนนหนทางให้เดิน เรือไม่มีหางเสือใจ มันวนอยู่นั่นแหละ มันไปไหนไม่รอดหรอก

ถ้ามันไปไม่รอดเห็นใหม่ ฟังธรรมๆ ฟังอยู่ตลอดเวลา ฟังธรรมแล้วตอกย้ำแล้วขนาดนี้ จิตใจมันยังคือค้ำ จิตใจมันยังค้ำรนออก ถ้าจิตใจมันไม่ค้ำรนออกนะ นี่ทำหน้าที่การงาน คนทำงานทุกอย่าง ขนาดทำงานขนาดไหนเขาก็ต้องลงทุนลงแรงของเขา ถ้าลงทุนลงแรงของเขา เขาทำงานแล้วประสบความสำเร็จของเขา คำว่าประสบความสำเร็จเห็นใหม่ เขามีความสุขอยู่ชั่วครั้งชั่วคราว งานทางโลก เพราะงานทางโลกนะ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ โลกนี้ไม่มีอะไรอิมเต็ม ไม่มีอะไรเสมอภาค

โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ งานจะประสบความสำเร็จขนาดไหน มันต้องมีผู้ที่เข้ามาสานต่อ ต้องมาสานต่อนะ ทำโครงการใดเสร็จขึ้นมาก็ต้องตั้งงบประมาณบำรุงรักษาแล้ว การดูแลรักษา มันต้องซ่อมแซมบำรุงตลอดไป นี่งานของโลกเขายังต้องลงทุนลงแรง เขาต้องมีสติปัญญาของเขา เราเห็นภัยในวัฏสงสารนะ เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนาเห็นภัยในวัฏสงสาร เรา

ถึงได้ออกมาเป็นนักรบ เราออกมาๆ นักรบ พรหมจรรย์ เราถือพรหมจรรย์เห็นใหม่ เราเป็น
นักรบรบกับใคร รบกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากไป

ถ้าคนจะรบกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากเห็นใหม่ ถ้าใครเข้าไปเผชิญหน้ากับกิเลส
ตัดหาความทะยานอยาก เขาจะได้ต่อกรกับกิเลสตัดหาความทะยานอยาก แต่ถ้าเราไม่ได้เข้าไป
พบหน้า เราไม่เคยเข้าไปสู่ใจของเรา เราไม่เคยเข้าอยู่ความสงบระงับในหัวใจของเรา เราจะรบ
กับใคร บวชมาแล้วนี่จะมีใครนับหน้าถือตาใหม่ สังคมจะยอมรับไหม เราบวชมาที่เราถือ
พรหมจรรย์เพื่อใคร เราถือพรหมจรรย์เพื่อคนอื่นหรือ เราถือพรหมจรรย์เพื่อเรานะ ถ้าเราถือ
พรหมจรรย์เพื่อเราเห็นใหม่

คูลี ในทางโลกเขา แล้วทางโลกเขา คูลีที่บริหารราชการเห็นใหม่ เวลากองทัพเขาออกรบ
มีกองทัพ เขามียุทธปัจจัยของเขาเรียบร้อยแปดพันเก้า แต่เขาก็จะมีของเขานะ ทหารการสัตว์ เขามี
สัตว์ของเขา คูลี ทหารม้า ทหารม้าเขาต้องเพาะพันธุ์ม้าของเขา เขาดูแลพันธุ์ม้าของเขาเห็นใหม่
เวลาสัตว์เขายังเอามาฝึก ฝึกเอามาใช้งาน สามารถรู้ชาติได้

คูลีสมัยโบราณเวลารบเขาใช้ช้าง ช้างศึกเห็นใหม่ คู่บ้านคู่เมือง ช้างคู่บ้านคู่เมือง เขาหา
เห็นใหม่ คูลีถ้าเป็นจักรพรรดิเป็นกษัตริย์เขาจะมีช้างเผือก ช้างเผือกของเขานี้ รัชกาลใดมี
ช้างเผือกมากมีสิ่งต่างๆ มาก นั่นนะเขาจะมีอำนาจวาสนา นี้สัตว์เขายังเอามาฝึกๆ สัตว์ยังมี
ลักษณะพิเศษของเขา นั่นเป็นสัตว์ใช่ไหม สัตว์เพราะอะไร เพราะมันผู้ที่ดูแลรักษา

เวลาสัตว์เขายังฝึกได้เห็นใหม่ แต่ของเรานี้เราเกิดมามีอำนาจวาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์
เห็นภัยในวัฏสงสาร เห็นภัย เห็นภัยนะ ถ้าไม่เห็นภัยเราจะมาบวชทำไม เขาอยู่ทางโลกเห็นใหม่
ดูทางโลกเขาบอกเลย ก่อนบวชนะ เรามีเพื่อน เพื่อนเขาพูดกับเราประจำเลย

“มันเป็นไปได้อย่างไรวะ ที่กินข้าวมือเดียวแล้วมีความสุข มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไป
ได้อย่างไร”

เขาไม่เชื่อ เอ็งคูสิของเรากินวันละ ๕ มื้อ ๑๐ มื้อ เพราะว่าเขามีฐานะเห็นใหม่ ตกกลางคืนเขากิน เขาพาเราไปนะ ไปกินไอ้ปูน ไปกินนกระจอกทอด เขาเอาอาหารพิเศษๆ เลยมานำให้เรากิน เขาพยายามชักนำแบบว่า มันเป็นไปได้หรือที่ว่ากินข้าวเหนียวแล้วมีความสุข กูไม่เชื่อ กูไม่เชื่อ นี่ก่อนบวชเพื่อนมันขัดแย้งกับเรา เขาไม่เชื่อ เขาไม่เชื่อหรือกว่าบวชแล้วมีความสุข เป็นไปได้ไม่ได้ แล้วเขาพยายามจะดึงเราไว้ไง นี่เวลาก่อนบวชเห็นใหม่

เพราะโลกเขามองกันอย่างนั้น เราว่ารู้โลกเขามองกันอย่างนั้น มันเป็นไปได้อย่างไร คนเราไปอดๆ อดๆ ทุกข์ๆ ยากๆ แล้วมีความสุขมันเป็นไปได้อย่างไร เขาอยู่กับความรุ่มเย็น เป็นสุขของเขา เขาอุดมสมบูรณ์ของเขา เขามีเงินมีทองของเขา เขาจะกินอยู่อย่างไรก็ได้ เขาบอก ว่า วันหนึ่งกูกิน ๕ มื้อ ๖ มื้อนี้ เอ็งไปอยู่กินมื้อเดียวจะมีความสุขได้อย่างไร เอ็งจะมีความสุขได้อย่างไร เขาเห็นแล้วเขาสังเวชเห็นใหม่

คนที่เขาไม่เห็นภัยในวัฏสงสารไง เขาคิดว่าอาชีพของเขา เงินทองของเขา ข้าวของของเขาจะเชิดชูเขาตลอดไปไง เขาคิดว่าโลกเห็นใหม่ โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ แม้แต่ตระกูลใดก็แล้วแต่เขาจะมีคนมารับมรดกตกทอดของเขา เขาต้องฝึกไว้ เขาต้องฝึกไว้ตั้งแต่เด็กให้รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ ให้รู้จักกตัญญู ให้รู้จักรักพี่รักน้อง ถ้าเราเป็นผู้จัดการกองมรดกเห็นใหม่ มันเป็นกงสีนี้ เราจะต้องดูแลกันเห็นใหม่ ทางโลกเขาต้องการคนดีเลย เขาต้องการคนดี คนมีเมตตา คนมีสัมมาคารวะ คนที่รู้จักสูงรู้จักต่ำ เพื่อความมั่นคงในชาติในตระกูลของเขา นี่เรื่องทางโลกนะ

เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราเห็นภัยๆ เราถึงได้มาบวชกัน คำว่าบวชของเราเนี่ยอย่างน้อยเราก็มียุติธรรม “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” เราอยากจะมีความสุข เราอยากจะมีความจริง เราอยากจะมีศีลของเราเห็นใหม่ เวลาสัตว์เขายังเอามาฝึก คูสิ สัตว์คู่บ้านคู่เมืองมันยังสามารถสามารถคู่ชาติได้ สามารถรบทัพจับศึกได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วัชชีบุตรที่มีปัญหาหันไปอยู่ป่าเลไลย์ ช้างกับลิงมาอุปฐาก สัตว์มันยังมีปรารถนาความดี สัตว์มันยังต้องการบุญกุศล สัตว์มันยังคิดของมันได้

แล้วเราเราเป็นใคร เราเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เห็นภัยใน วัฏสงสาร เวลาสัตว์ที่เอามาฝึก สัตว์มันจะฝึกใครไปฝึกอะไร มนุษย์ไปฝึกมัน มนุษย์เอามาฝึก เอามาฝึกฝน เอามาเพื่อประโยชน์

แต่ของเราเห็นใหม่ ถ้าเรามีสติปัญญาเราจะฝึกใจของเรา ถ้าเราจะฝึกใจของเรา แล้วใจเรา อยู่ไหน ใจของเรานะอยู่ไหน เห็นใหม่ ฝึกขุบขามใหม่ ในวงกรรมฐานบอกว่า ถ้าพรรษานี้ ระหว่าง ๕ พรรษานี้ยังเล่นบริหารอยู่ ๕ พรรษาเห็นใหม่ บริหารยังสวดยังงามอยู่ ยังพิจารณา ยังจะตัดเย็บ ยังจะตบแต่งบริหารอยู่ พอจาก ๕ พรรษาขึ้นไปเริ่มซักอ้อมเต็มเห็นใหม่ แล้วจะเอา อะไรเป็นเครื่องอยู่ต่อไปละ

ในเมื่อมันประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมของเรา วัฒนธรรมของกรรมฐาน สิ่งที่ว่า เป็นบริหาร ข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นเครื่องอยู่ไง คำว่า “เครื่องอยู่” จิตใจมันไม่เร่ร้อนนะ ถ้าจิตใจมัน เร่ร้อนเห็นใหม่ จิตใจมันเร่ร้อน แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็นหลัก ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์เป็น ตัวอย่าง หลวงตาท่านพูดบ่อย เวลาท่านออกไปเยี่ยมลูกศิษย์

“ถ้าวัดไหนไม่ถือชุดงค์ เราจะไม่ไปเหยียบวัดนั้นอีกเลย”

ท่านบอกว่าชุดงค์มันก็มีอยู่ในพระไตรปิฎก ชุดงค์มันก็มีอยู่ในตำรา ท่านบอกต่อไปมัน เหลือแต่ตัวอักษรไง ตำรามันก็มี แต่ทำไม่เป็นทำไม่ได้

ชุดงค์ทำกันยังไง แล้วทำแล้วเห็นใหม่ แม้แต่ในทางโลก เขาจะบอกว่่าน้ำอัฐฐบาน น้ำ อัฐฐบานกรอง ๘ ชั้น กรอง ๘ เที้ยว กรอง ๘ อย่าง ผลไม้ ๘ ชนิด ตีความกันไป เพราะอะไร เพราะมันมีแต่ตำราไง ตำรามันมีอยู่ แล้วก็สำนักใด กลุ่มชนใด ก็ว่าของฉันถูกต้อง ของฉันดีงาม ทั้งนี้ น้ำอัฐฐบานต้องกรอง ๘ ชั้น กรอง ๘ เที้ยว ผลไม้ ๘ ชนิด ก็ว่ากันไปเห็นใหม่

พูดถึงว่ามันมีแต่ตัวอักษรไง ตัวอักษรมันมีแล้วก็ตีความไป ตีความ นี่ไงชุดงค์วัตรๆ ชุดงค์ทำยังไง ท่านบอกเลย ถ้าไปที่ไหนถ้าไม่ถือชุดงค์ เราจะไม่ไปเหยียบที่นั่นอีกเลย ทำเพื่อ

อะไรล่ะ เวลาพระกัศปะเป็นพระอรหันต์ อายุเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือธุดงค์วัตร ถือผ้าบังสุกุล เก็บผ้าบังสุกุลมาปะชุนจนสังฆมาฯ ถึง ๘ ชั้น

“กัศปะเอ๋ย เธอก็อายุปานเรา เราเป็นพระอรหันต์นะ ไม่มีกิเลสแล้วทำไมต้องถือน้ำบังสุกุล”

“ข้าพเจ้าถือน้ำบังสุกุลเพื่อเป็นคติ เป็นแบบอย่าง ไว้กับอนุชนรุ่นหลังได้อ้างอิง”

ไว้ได้อ้างอิง ได้เป็นแบบอย่าง เป็นแบบอย่างเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ของเรา ดูหลวงตาสิ “ถ้าวัดไหนไม่ถือน้ำบังสุกุล เราจะไม่ไปเหยียบที่นั่นอีกเลย”

ไม่ไปเหยียบเราก็บอกว่าเอาที่เป็นทิวภูมิมาชะใหม่ เอาอย่างนี้มาข่มขี้กันใหม่ เอาอย่างนี้มากดทับกันใหม่ เรามองตรงนี้ไง เรามองระหว่างที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนเรา เรามองว่าสิ่งนี้มันเป็นทิวภูมิ มันเป็นความเห็นแตกต่าง เพราะเราต้องการความสะอาดต้องการความสบาย ใจ

แต่เวลาหลวงตาท่านคิดของท่านไปอีกชั้นหนึ่งเลย “ถ้าเราไม่ทำ ภิกษุไม่ทรงธรรมทรงวินัย ใครจะทรง” ถ้าพระยังทำไม่ได้ พระยังเข้าใจไม่ได้ พระยังรู้ไม่ได้

คุณสังคมที่เขาโต้แย้งกันอยู่นี้ เขาโต้แย้งกันเรื่องอะไร แล้วเวลาพระโต้แย้งกัน โต้แย้งกันเรื่องอะไร แต่ถ้าใครประพฤติปฏิบัติเข้าไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าจิตใจมันเป็นไป จิตมันได้มีกิจญาณ สัจญาณ มีมรรคในหัวใจขึ้นมา มันมีอะไรโต้แย้งกัน มันโต้แย้งกันตรงไหน มันโต้แย้งยังงี้ ทำไมต้องโต้แย้ง! มันโต้แย้งไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันอันเดียวกัน สิ่งที่มีมันเป็นอันเดียวกัน สิ่งที่มีมันรู้แจ้งเหมือนกันมันจะโต้แย้งมาจากไหนล่ะ

แต่เพราะจิตใจเรามันหยาบชะใหม่ เราจะฝึก ฝึกใจของเรา ฝึกใจของเรา ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เวลาท่านชี้ท่านบอกขุมทรัพย์ แต่พวกเรานะ “ภิกษุบวชใหม่ ทนคำสอนได้ยาก” ภิกษุบวชใหม่ เพราะเป็นฆราวาสเห็นใหม่ สิทธิเสมอกาก มันเป็นสิทธิ์ของคนคนนั้น ชะ! มันเป็นสิทธิ์ แต่เรานับถือพุทธศาสนา เราเห็นภัยในวัฏสงสารใจ เราถึงได้มาบวชชะใหม่ ถ้าเรา

มาบวชนะ เราก็ต้องการเห็นใหม่ นี่ความประพฤติประจำข้าง ซ้ำตัวไหนก็ได้มันต้องมีความประพฤติประจำข้าง
ใจ เรามีครูบาอาจารย์ใหม่ เรามีคนที่ชี้แนะเราใหม่ เรามีคนคอยบอกกล่าวเราใหม่

เวลาข้อวัตรเห็นใหม่ อาจารย์นะ วัตรในอาจารย์ ถ้ามีอาจารย์ของเรา สัททวิหาริกลูกศิษย์
ของเรา มันมีข้อวัตรใจ ข้อวัตรก็เป็นข้อวัตร ข้อวัตรเห็นใหม่ เครื่องดำเนิน ไม่ให้เร่ร้อน ไม่ให้
จิตเร่าเร่ร้อน มันต้องมีข้อวัตร มีเครื่องอยู่ เครื่องอยู่เป็นเครื่องอยู่

แต่เรามีสติมีปัญหาของเราใจ เราจะมาฝึกใจของเราใจ แต่ถ้าใจของเรามันต่ำด้อย ใจของ
เรามีวุฒิภาวะแค่นี้ เวลาครูบาอาจารย์ชี้แนะสิ่งใดขึ้นมามันรู้ไม่ได้หรอก มันรู้ไม่ได้ ถ้ามันรู้ได้
ทำไมต้องมีครูบาอาจารย์ล่ะ ก็มีสิทธิ มันเสมอภาคกันใจ ถ้าเสมอภาคก็มีความรู้เหมือนกันใจ
บวชเป็นพระเท่ากันใจ มีศีล ๒๒๗ เหมือนกันใจ แล้วศีลก็คือศีล ศีลคือข้อห้าม ข้อห้ามมันก็เป็น
ข้อเท่านั้น มันอยู่ในพระไตรปิฎก แล้วเรามีอะไรล่ะ

เราจะฝึกใจเรานะ ถ้าเราจะฝึกใจ ใจมันฝึกได้ คุณติ สัตว์เขายังมาฝึกไว้เพื่อเป็นประโยชน์
แต่เราจะฝึก เราหาไม่ได้ใจ สัตว์มันต้องมีมนุษย์นะ มีผู้ฝึกมันถึงมาฝึกมันได้ เพราะสัตว์มันก็มี
ความรู้เท่านั้นนะ แต่ถ้าพอฝึกมันให้มันเป็นประโยชน์ได้มันก็เป็นประโยชน์มหาศาลเลย

ใจของเรา ใจของเราคุณกิเลสอวิชชามันครอบงำไว้ ศึกษาธรรมะๆ ศึกษาธรรมะด้วยกิเลส
เอากิเลสไปศึกษาธรรมะใจ ชอบสิ่งใด พอใจสิ่งใดก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมวินัย ถ้าไม่ชอบ ไม่ชอบนี้มี
เจือปนมา นี่มีสิ่งที่เข้ามา สิ่งที่เจือปนมา เมื่อเจือปนมา ในเมื่อมันจดจารึกกันมา มันก็มีการ
คลาดเคลื่อน สิ่งที่คลาดเคลื่อนมันเป็นโทษให้ใคร มันเป็นโทษกับใครๆ

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าเราปฏิบัติแล้วถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา
มันไม่ตรงความจริง สิ่งนั้นเราก็ไว้ข้างทางซะ เราไม่ต้องไปยุ่งกับสิ่งนั้น เพราะเราจะเอาใจของ
เราเห็นใหม่ เราจะมาฝึกใจของเรา เราไม่ได้ไปตรวจสอบหรือเห็นใหม่ เขาบอกทำสังคายนานะ
ใครมันจะเก่งไปกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครจะมีปัญญา นี่พุทธวิสัย พุทธวิสัย
ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้สุดยอด ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ในปัญญานี้พุทธวิสัย ปัญญาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเสริฐที่สุด

แต่ไอ้พวกสาวก สาวกะ นี้จะทำสังคายนาฯ สังคายนาสังคายนาที่ไหน ใจเอ็งอยู่ไหน เรา จะมาฝึกใจของเรา เรามาฝึกใจของเรา ถ้าเรามีสติปัญญามันใจของเรา แต่ถ้าไม่มีสติปัญญามันไม่เห็นใจของเรา มันจะส่งออกหมด ส่งออก โน่นก็ต้องแก้ไข นี่ก็ต้องแก้ไข

ภิกษุบวชใหม่ทนคำสอนได้ยาก ภิกษุ ๑ พรรษาถึง ๕ พรรษากำลังเล่นบิหารอยู่ เพราะ ต่อขึ้นไปนะ มันคิดเรื่องโลกธรรมแล้ว คิดเรื่องนอกโลกแล้ว มันไปของมันแล้ว แล้วใจอยู่ไหน ละ ไหนว่าจะมาฝึกใจใจ ไหนว่าบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติใจ

ถ้าประพฤติปฏิบัติ ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ คุณติ คุรบาอาจารย์ของเราชื่นชม อาจารย์สิงห์ทองมาก อาจารย์สิงห์ทองนี่ใครๆ ก็ชื่นชมว่าเดินจงกรมจนทางเป็นแหวน เขาเดิน จงกรมนั่งสมาธิภาวนาจนทางเป็นแหวน เดินจงกรมซ้าๆ ซากๆ อยู่ที่นี่ หลวงปู่ขาวมีทางจงกรม ๓ เส้น เดินบูชาพระพุทธ เดินบูชาพระธรรม เดินบูชาพระสงฆ์ ทุกวันต้องเดินจงกรมตลอด นี่ไง ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านมีคุณธรรมในใจของท่าน ท่านยังปฏิบัติเป็นวิหารธรรม

ไอ้ของเราจะมาฝึกใจฝึกใจที่ไหนๆ ฝึกใจตามประเพณีใจใหม่ เดี่ยวนี้วัฒนธรรม ประเพณีเห็นใหม่เผยแผ่ธรรมๆ เอาอะไรไปเผยแผ่ เอากิเลสไปเผยแผ่หรือเอาธรรมไปเผยแผ่ แล้วหัวใจละ หัวใจมันอยู่ไหน ถ้ามันฝึกใจมันต้องหาหัวใจตัวให้เจอใจ ถ้ามันจะฝึกนะ คุณสัตว์เขา จะฝึกเขามีเจ้าของ เขาจะฝึกมันได้ ถ้าฝึกมันได้ เวลาเขาจะฝึกสัตว์เห็นใหม่ เขาคูนิสัย คุณิเวลาเขา ฝึกสุนัข สุนัขสงคราม เขาคูพันธุ์นะ พันธุ์ที่มันเชื่อฟัง พันธุ์ที่มันสอนได้ กับพันธุ์ที่มันสอน ไม่ได้ พันธุ์นี้เขายังเลือกเลย

นี่เหมือนกัน เขาฝึกสุนัขเขายังเลือกสายพันธุ์ แต่เวลาเราจะค้นใจเราละ พันธกรรมของ จิตๆ นี่จิตนิสัย ถ้าจิตนิสัยเราสร้างมาอย่างไร เราทำมาอย่างไร จิตนิสัยของเรา ถ้ามันเป็นจิตนิสัย ของเรา จิตนิสัยของเราก็คือทุกข์ของเราไง จิตนิสัยคือความชอบของเราไง ถ้าความชอบมันจะเป็นอย่างไร มันก็ต้องดูแลด้วยสติปัญญาของเรา จะให้คนอื่นชี้แนะ จะให้คนอื่นบงการ บงการว่า

สมาธิต้องเป็นอย่างนั้น คีล สมาธิ ปัญญาจะเป็นอย่างนั้นๆ จะบงการบังคับเอา เป็นไปไม่ได้ มันต้องฝึกหัดขึ้นมาใจ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงบอกให้มีคำบริกรรม มีคำบริกรรม มีใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาของเรา ไปเพ่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้หยุก การเพ่งอยู่เฉยๆ มันเป็นทางออกของกิเลสทั้งนั้น เวลากิเลสมันอ้าแง กิเลสมันบังเงา เวลาปฏิบัติธรรมนี้รู้ธรรมหมดแล้ว ชื่อมันรู้หมด นิพพานนี่อธิบายได้ปากเปียกปากแฉะเลย แต่คีล สมาธิ ชักตัวมันยังไม่รู้จัก ถ้ามันไม่รู้จักคีลสมาธิ ปัญญา มันจะไปรู้ทางธรรมะได้ยังไง ธรรมะนี้มันได้ยังไง ธรรมะนี้เป็นผลนะ

สิ่งที่เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิธีการทั้งนั้น วิธีการ เหตุวิธีการจะเข้าไปสู่ความจริง นี้สู่ความจริง ถ้าใครเข้าไปสู่ความจริง ได้ความจริงนั้น มันก็รู้จริงตามนั้น ก็ตามนั้น มันเป็นวิธีการทั้งนั้น แล้ววิธีการเราก็ไปอ้างอิงผลกัน ผลที่เกิดจากจินตนาการนั้นๆ ใจ มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาใจ

ถ้าเป็นความจริงเห็นใหม่ จะฝึกใจต้องหาใจตัวให้เจอ ทำสมาธิให้ได้ ถ้าทำสมาธิได้ แต่ทำสมาธิได้ คนที่ทำสมาธินะ แล้วเวลามันมีสิ่งใดกระทบกระเทือนมันจะรักษาใจของตัว ถ้าคนที่จะประพฤติปฏิบัติ เรื่องศีล เรื่องสมาธิ เรื่องศีล เรื่องสติปัญญา เขาจะรักษามาก รักษาเพื่ออะไร เพราะว่าถ้ามีสติปัญญานะ การกระทำมันก็ทำได้ง่าย การกระทำมันทำได้ดี

ถ้าพอมันพุ่งช่าน มันพันเพื่อน มันมาจากไหน สติของเรานั้นแหละมันพันเพื่อน ถ้ามันพันเพื่อน มันพันเพื่อนเห็นใหม่ เวลาปฏิบัติมันก็ปฏิบัติได้ยาก แล้วเวลาเข้าสมาธิได้มันก็มีความชื่นใจ มีความมุ่งมั่น เวลาถ้ามันเข้าไม่ได้ละ มันเข้าไม่ได้เห็นใหม่ มันก็หาทางออก มันก็จะส่งออกแล้ว มันจะไปหาข้างนอกแล้ว

ถ้าหาข้างนอก แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเรา ถ้ามันปฏิบัติไม่ได้ มันปฏิบัติแล้วมีปัญหาขึ้นมา มันเป็นปัญหาเพราะเหตุใด เขาหาของเขา เขาต้องหา มันต้องหาเหตุหาผล เหตุผลมันแก้ไขได้ ถ้าแก้ไขได้มันก็จบได้ ถ้าแก้ไขไม่ได้ละ นี่แก้ไขไม่ได้ ภาวนานี้เวลามันเสื่อมกรรมฐานมันวนลื้อเห็นใหม่ มันมันวนลื้อของมันไปเลย มันสู้ไม่ได้ เวลาสู้ไม่ได้ มันไม่สู้ใจ

แต่ถ้ามันสู้ได้เห็นใหม่ มันเป็นอำนาจวาสนาของเรา จิปาถะกัญญาเขาก็สร้างของเขามา เวลาพระอยู่ในสมัยพุทธกาล ฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์เลย พระด้วยกันก็ส่งสัปปะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมมันเป็นอย่างนั้น เขาทำของเขามาตั้งแต่ชาตินั้นๆ เขาได้เสียสละมาแล้วก็ภพก็ชาติ เขาทำของเขามาทั้งนั้น

แล้วของเราเราทำมาอย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้เห็นใหม่ เราทำมาอย่างนี้ ปัจจุบันนี้เรามีสติปัญญาใหม่ เรามีสติปัญญา เราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใหม่ ถ้าเราเชื่อในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เทิดไว้ศรัทธะ ยกขึ้นสูงไว้ นี่เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ในจิตใจของเรามันเต็มไปด้วยครอบครัวของมาร ครอบครัวของมารตั้งแต่ปู่ย่าตายายของมาร ลูกหลานเหลนของมาร ในหัวใจเรามันครอบครองใจของเรา

แล้วสิ่งที่เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพญามารมันจะเข้ากันได้ ยังไง ถ้ามันพญามาร สิ่งที่เป็นพญามารมันครอบครองใจของเรา เราก็ต้องพยายาม พยายามทำความสงบของใจ ให้พญามารมันสงบตัวลง มันเปิดโอกาส มันเปิดโอกาสให้เราฝึกฝนใจของเรา เขาฝึกสัตว์เห็นใหม่ เขาฝึกสัตว์ เขาฝึกมาแล้วมันยังเป็นประโยชน์ได้ ฝึกสัตว์ขึ้นมา สัตว์เขาฝึกมาเพื่อใช้งาน ฝึกมาเพื่อประโยชน์

แต่ถ้าเราฝึกใจของเราได้เห็นใหม่ ใจเราถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เวลามันสำรอกมันคายของมันออกเห็นใหม่ เทวดา อินทร์ พรหม สาธุการนะ เทวดา อินทร์ พรหม สาธุการ เทวดา อินทร์ พรหม เวลาเขาไปได้ทิพย์สมบัติ พอเขาได้ทิพย์สมบัติเขามองเห็นใจ มองเห็นถึงของความเป็นไปของสังขมใจ แต่เขาก็ยังไม่รู้จักตัวเขาอยู่ดีละ เพราะเขาไม่อยู่ในสถานะของมนุษย์แบบเราไง ถ้าไม่รู้จักสถานะมนุษย์แบบเรา เขาถึงอยากจะพันทุกข์แบบเห็นสมณะที่เขาประพฤติปฏิบัติกันไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้ แสดงธรรม ปลงอายุสังขาร ปรินิพพาน โลกธาตุหวั่นไหวๆ เวลาโลกธาตุหวั่นไหว

มันห้วนไหวไปหมด เวลาพระอานนท์เห็นใหม่ วันมาฆบูชา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร โลกธาตุห้วนไหวไปหมดเลย พระอานนท์เห็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “สิ่งที่ไม่เกิด ไม่เคยมี มันมีแล้วพระเจ้าคะ สิ่งนี้มันคืออะไรพระเจ้าคะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าโลกธาตุห้วนไหว ถ้าสิ่งที่โลกธาตุห้วนไหว มันเป็นไปได้ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจักร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลงอายุสังขาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอานนท์รู้เลยว่าจะปลงอายุสังขาร นี้โลกธาตุห้วนไหว

นี่ไง เวลาผู้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโลกธาตุห้วนไหว ถ้าโลกธาตุห้วนไหว ร่างกายนี้ห้วนไหว หัวใจนี้ห้วนไหวใจ โลกธาตุ โลกภายในมันห้วนไหว มันสำรอกมันคายของมัน ถ้ามันเป็นจริง ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาเห็นใหม่ นี่ไง เทวดา อินทร์ พรหม เขารอขึ้นชมอยู่ไง ถ้าเขาขึ้นชมอยู่แล้ว เขาถึงรู้ว่าดวงใจดวงใดอยู่ในร่างกายสิ่งใดที่มีคุณธรรม เขาไปขอฟังธรรมจากใจอย่างนั้น เพราะฝักใจดีแล้วมันเป็นประโยชน์อย่างนั้น

ถ้ามันฝักใจดีแล้ว นี่เราจะมาฝักใจของเรา สิ่งที่มาฝักใจของเรา เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราถึงได้มาบวชมาเรียนกันไง มาบวชแล้ว ศึกษาๆ เป็นสุตมยปัญญา อยู่กับครูบาอาจารย์เห็นใหม่ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าเราอยู่กับครูบาอาจารย์ใจที่เป็นธรรม ใจของท่านที่ฝักดีแล้วเห็นใหม่ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นนะมันมีกัจจัญณ มันมีสังกัจจัญณ กิจจัญณ สัจจัญณ กิจภายใน

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านบังคับเลย งานภายนอก งานข้อวัตรปฏิบัติ งานที่เครื่องอยู่นี้พอประมาณ ท่านจะไม่ให้เราส่งออกไปยึดสิ่งนั้นเป็นผลงาน ผลงานเห็นใหม่ คุณิ เขาสร้างสิ่งถาวรวัตถุไว้สวยงามไปหมดเลย สร้างไว้ทำไม สร้างไว้ให้ตุ๊กแกมันอยู่ไง อ้าว มันเป็น

บุญนะ มันเป็นบุญ มันเป็นบุญนะ มันเป็นศรัทธาความเชื่อ ทำเพื่อจรร โลงพระพุทธรศาสนา แต่ พุทธศาสนามันเป็นศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล ศาสนธรรม

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม ถ้าจิตใจของท่านเป็นธรรมๆ นี่ท่านเห็นถึงมรรคถึง ผลมีความสำคัญว่า เราปฏิบัติบูชาไป ถ้าเราปฏิบัติบูชา เคนจกรรมนั่งสมาธิภาวนาเห็นไหม “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

เขาไปอินเดียกัน ไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ไปเพื่อให้มันรื่นเริง ให้มันคิดระลึกถึงองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราพุทธโธ เราได้ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัว เป็นๆ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะที่มีชีวิต พุทธะสดๆ ร้อนๆ มันอยู่ที่ไหน เห็นไหม จะฝึก ใจ

ถ้าเราเข้ามาถึงที่นี้เอาอะไรไปฝึก สัญญาทั้งนั้น สัญญาคือความจำได้หมายรู้ จำได้หมายรู้ ครอบคร้วของมาร ครอบคร้วของมารมันก็จับใส่ มันปั้นแต่ง พอมันปั้นแต่งขึ้นมาเห็นไหม หน้า ฉาก หลังจาก หน้าฉากแสดงธรรม หลังจากกิเลสตัดหาความทะยานอยากพลิกแพลงอยู่นั้นเห็น ใหม การแสดงธรรมมันถึงไม่ตรงไปตรงมาไป

การแสดงธรรมตรงไปตรงมาเห็นไหม มันจะสับหัวกิเลส มันจะลงไปทีกิเลสนั้น กิเลส มันอยู่ที่ไหน แสดงธรรม สัจธรรม ธรรมโอสธ เข้าไปเผชิญกับหัวกิเลสนั้น นี่ถ้ามันเป็นกิเลส มันไม่กล้าสับหัวมันไป มันไม่ยอมสับหัวมัน ถ้ามันไม่ยอมสับหัวมัน เพราะว่ากิเลสมันกลัวอะไร ละ มันกลัวธรรมเท่านั้น ไม่กลัวอะไรหรอก

ถ้าสิ่งอื่นเป็นโลกธรรม ๘ เป็นเครื่องส่งเสริมทั้งนั้น ไปส่งเสริม ไปยินยอม ไปยกย่องเขา ไปยอมจำนน ปฏิบัติไปยอมจำนนกับกิเลสไป นั่งสมาธิก็พอเป็นพิธี เคนจกรรมนั่งสมาธิพอเป็น พิธีแล้วไปยอมจำนนกับมันไป ยอมจำนนตรงไหน ยอมจำนน...ฉันทำแล้ว

พระกรรมฐานนะ มีคุณธรรมนะ ถ้ามีคุณธรรมเขาจะเก็บไว้ในหัวใจ ธรรมะมีคุณค่ามาก ธรรมะมีคุณค่ามากกว่าโลกธรรม ๘ ลาภยศสรรเสริญ ไร้สาระ ถ้ามีธรรมจริง ถ้ามีธรรมจริงนะ

สิ่งนั้นเป็นของนอกกาย โลกธรรม ๘ นะ ถ้าคนที่ไม่มีสังขารในหัวใจ โมฆบรูษตายเพราะลาภ โฆฆบรูษตายเพราะชื่อเสียงนะ ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมันลากไปตาย แล้วอยากตายด้วย อยากตาย อยากเข้าไปหามัน วิ่งเดินเข้าไปหามันนะ

เห็นไหม โฆฆบรูษ นั้นโลกธรรม ๘ ถ้ามีคุณธรรมจริง สิ่งที่เป็นคุณธรรมเรื่องลาภ สักการะมันไร้สาระมากนะ เพราะนั่นถ้าไม่มีสติปัญญา โฆฆบรูษตายเพราะลาภ ตายเพราะลาภ สักการะ ตายคาที่เลย แล้วทำไมวิ่งไปหาเขาละ ทำไมยอมจำนนกับสิ่งนั้นละ ไหนว่าจะฝักใจไง ถ้าฝักใจ ใจที่ฝักดีแล้วทำไมทำอย่างนั้นละ ถ้ามีสติปัญญานะ ถ้าทำอย่างนั้น

เวลาหลวงตาก่อนที่ท่านออกมาโครงการช่วยชาติ เรื่องนี้ท่านไม่ยุ่งเลยนะ ท่านบอกว่าไอ้ หลังลาย ค่าของธรรมมันสูงกว่า ค่าของคุณธรรมในใจมันสูงส่งมาก ถ้าค่าคุณธรรมของหัวใจมัน ไม่สูงส่งขนาดนั้น อสรพิษ! มันจะทิ้งสิ่งที่เป็นอสรพิษที่มันกัดหัวใจคนได้ยังไง สิ่งนี้มันกัด หัวใจของคนนะ มันเป็นเหยื่อของครอบครัวมาร แล้วครอบครัวมารมันครอบครองหัวใจของ สัตว์โลก แล้วมันปฏิบัติมาสิ่งนี้มันก็จะไปกินเหยื่อ แล้วเวลาผู้ที่มีคุณธรรมเห็นไหม มีคุณธรรม กลับไปหาเหยื่อ มันจะมีคุณธรรมตรงไหน? ใจที่ฝักดีแล้วมีสติปัญญา ไม่ตายเพราะลาภ ไม่ตาย เพราะลาภสักการะ สิ่งต่างๆ ไม่ใช่โฆฆบรูษ โฆฆบรูษตายเพราะลาภ ลาภสักการะไง

แต่เราจะเอาคุณธรรมเห็นไหม เพราะคุณธรรมมันมีค่า แม้แต่สตินะ คนเรานะ เวลาทุกข์ ยาก เราเห็นมา คนเวลาพลัดพรากนะ สามิตาย ครอบครัวเขาล่มสลาย จิตใจเขาจะฆ่าตัวเขาตาย เขาพยายามจะทำร้ายตัวเอง เวลาครูบาอาจารย์ท่านให้ธรรมะขึ้นไปเห็นไหม พอจิตใจเขาพลิก ขึ้นมา เขาบอกทำไมเขาคิดอย่างนั้นได้ยังไง

เวลากิเลสมันครอบงำหัวใจ มันมีมิดปิดตาหมดเลย แล้วมันทำได้ทุกๆ อย่าง ทำได้ทุก เรื่อง แล้วถ้ามันมาอยู่ในหัวใจของพระเราเนี่ย แล้วพระเราเห็นไหม ภิกษุเป็นผู้มุ่งห้ามชัษพระ อร์หันธ์ ผ้่ากาสาวพัศตร์เป็นชัษพระอร์หันธ์ พอมุ่งห้ามขึ้นมาแล้วเขาเคารพนบนอบ พอเคารพ นบนอบ พุดอะไร... ใจเขาคัดค้าน เขารู้ ยิ่งปัจจุบันนี้คนศึกษามาก

แต่เราจะมาฝักใจของเรา เราจะมาฝักใจของเรา เราจะมาฝัก ถ้าเราจะมาฝัก นี่ครอบคร้ว
ของมารมันเต็มหัวใจ นั่งสมาธิเดินจงกรมให้มันเป็นจริงขึ้นมา มันจะเดินมากเดินน้อยก็แล้วแต่
คนที่เขาเดินน้อยแต่เขาได้สมาธินั้นก็อำนาจวาสนาของเขา เราจะเดินมาก เดินมากไม่สมดุล
ขึ้นมามันก็ไม่ลง ถ้าไม่ลงเราก็ไม่มีเครื่องอยู่ เราก็ไม่มีสิ่งใดที่ให้มันสวยเห็นใหม่ เวลาสวยก็
สวยแต่ทุกข์ สวยแต่ความรู้สึกนึกคิด สวยแต่ความทุกข์นั้น มันไม่เคยสวยธรรมดาเลย สวย
ธรรมดาทำไมต้องสวยด้วยละ

สมาธิเกิดที่ไหน สมาธิอยู่ในตำราใช่ไหม สมาธิอยู่ที่ชื่อใช่ไหม สติ สมาธิมันเกิดที่ไหน
ถ้ามันเกิดนอกจากอื่น เกิดสสารอย่างอื่น มันไม่มีชีวิต มันรับรู้ไม่ได้ แต่ถ้ามันเกิดจากจิตละ เกิด
จากจิต เวลาความคิดนี้เกิดจากจิต แล้วสติเกิดขึ้นมามันก็ยับยั้ง สติ ถ้าสติมันครอบคลุมจิตนั้น จิต
มันคิดไม่ได้ จบ ความคิดไม่มี

ถ้ามันพุทโธๆๆ แล้วให้พุทโธ ให้คำบริกรรม บริกรรมจนบริกรรมไม่ได้ เหมือนตัวมัน
เอง ตัวมันเองเป็นพุทโธเอง ตัวจิตเป็นตัวจิตโดยอิสระเอง ความคิดเกิดไม่ได้ เพราะจิตมัน
อิสระภาพ มันเป็นสมาธิ แล้วมันมีความสุขของมัน

แต่ธรรมดาความคิดเกิดจากจิต เพราะจิตมันพึ่งตัวเองไม่ได้ มันต้องสวยอารมณ์ มันต้อง
คิด พอมันมีความคิดขึ้นมา อ้อ จิตเป็นอย่างนี้ จิตคิดทุกข์ๆ ร้อนๆ อย่างนี้ "ไอนี้มันสวยอารมณ์
ไปแล้ว แล้วบอกดูจิตๆ ก็ไปดูความคิด เพราะมันก็จับได้แต่ความคิด มันจับได้แต่ความคิดมนุษย์
ใจ

มนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ แต่ถ้าจิตสงบเข้าไปแล้วละ เอ้า จิตสงบแล้วมันเป็นยังไง เห็น
ใหม่ ถ้าจิตสงบแล้วเราจะฝักใจของเรา เราต้องเข้าไปสู่ใจของเรา ถ้าเข้าสู่ใจของเราได้ มันจะเป็น
ความจริงของเรานะ ถ้าความจริงของเราเห็นใหม่

ถ้าความจริงเกิดขึ้นมาเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันตสิฏฐิโก ถ้าเราปัจจัยตั้ง สันตสิฏฐิโก ใครจะ
หลอกเราได้ ใครจะหลอกคนรู้ได้ คนรู้แจ้งใครหลอกได้ "ไอ้ที่เขาหลอกเขาหลอกคนที่ไม่รู้" ไอ้

คนไม่รู้ๆ มันหลอกกันเพราะมันไม่รู้ แต่ถ้ามันรู้ขึ้นมา ใครไปหลอกมัน หลอกซี หลอกมา อ้า ปากมา มันหลอกไม่ได้

ถ้าหลอกไม่ได้เห็นไหม เราอยากเป็นอย่างนั้น เราอยากมีความจริงอย่างนั้น ถ้ามีความจริงอย่างนั้นนะ เราเป็นพระผู้น้อย ถ้าพระผู้น้อย พรหมายังน้อยไปอยู่ครูบาอาจารย์ก็แล้วแต่ ถ้าเรามีคุณธรรมในใจนะ เรามีสมาธิ เราฝึกหัดใช้ปัญญาเป็น ครูบาอาจารย์พูดมาเราจับได้หมด เรา รู้เลยว่าอาจารย์นี้จริงหรือปลอม ถ้าอาจารย์จริงนะ ท่านพูดจริงความจริงจะเข้ากัน ถ้ามันไม่เข้ากับเราละ ไม่เราผิดก็อาจารย์ผิด แล้วถ้าเราปฏิบัติได้จริง เราผิดหรือเราถูกละ?

แต่ส่วนใหญ่แล้วเริ่มต้นเราผิดมาทั้งนั้น เราผิดมาเพราะอะไร เราผิดมาเพราะว่าผู้หัดใหม่ อวิชชาบังจยา สังขารา สังขาราบังจยา วิญญาณัง ปฏิสนธิจิต การเกิดเป็นมนุษย์เห็นไหม กำหนด ๔ กำหนด ๔ เกิดมาแล้ว จิตกิเลสมันครอบงำไว้หมด ศึกษาธรรมะก็กิเลสศึกษาด้วยความอยาก แต่ด้วยความอยากเห็นใหม่ กุศลและอกุศล เราศึกษาด้วยกุศลเป็นความอยากใหม่ ไซ้! เป็นกิเลสใหม่? มันเป็นมรรค

ถ้าเรามาศึกษาด้วยการทวาริต เราศึกษามาเพื่อเราจะเอาไปใช้พลิกแพลง อันนั้นกิเลสชัดๆ เลย แต่เราศึกษาอย่างนี้มันเป็นความอยาก ความอยากที่เป็นมรรค เราศึกษามาเพื่อเป็นความรู้ เราศึกษามาเพื่อเป็นหนทาง เราศึกษามาเพื่อเป็นประโยชน์กับเราเห็นไหม นี่ไปศึกษาเอากิเลสไปศึกษา นี่ศึกษาโดยกิเลสกับศึกษาโดยมรรค ศึกษาเหมือนกัน ความอยากเหมือนกัน แต่อยากศึกษามา ศึกษามาแล้วมาปฏิบัติให้มันได้จริงขึ้นมา นี่ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าไม่มีปฏิบัติเราจะไปเอาความรู้จริงมาจากไหน

แต่ถ้าความรู้จริงมันเกิดขึ้นมาแล้วเห็นไหม นี่เป็นประโยชน์กับเรา นี่จะฝึกใจ ฝึกใจต้องหาใจตัวเอง สภาวะแวดล้อม สังขะ สังขะคือหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์ สังขะที่ดี มีครูบาอาจารย์ที่ดีเห็นใหม่ สัปปายะ ๔ หมู่คณะเป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ผู้นำเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ ถ้าเป็นสัปปายะ สัปปายะ ๔ เราหาสัปปายะ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ เราแก้ไขกันอยู่นี้ เพราะหัวใจของเรามันผู้ปฏิบัติใหม่ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา ถ้าธรรมดานะเราชวนชายของเรา เรามีความจริงของเรา มันวัดอำนาจวาสนาของเราไง มันเข้ากันโดยธาตุ

สังฆวิหาริกของพระสารีบุตรทั้งหมดเป็นปัญญาวิมุตติทั้งหมด เป็นผู้ที่ชอบถนัดในปัญญา สังฆวิหาริกของพระโมคคัลลานะเป็นผู้ที่ชอบฤทธิ์ชอบเดช เป็นเจโตวิมุตติ โดยการกำหนดพุทโธเข้าไป นี่พูดถึงผู้ที่เข้ากันโดยธาตุ ลูกศิษย์ของเทวทัตลามกทั้งหมด ชอบเรื่องพลิกแพลงเห็นไหม เข้ากันโดยธาตุๆ ถ้าเราหาครูบาอาจารย์ก็ธาตุนี้แหละ ถ้ามันชอบกัน มันพอกัน มันเป็นไปด้วยกัน เข้ากันโดยธาตุนะ

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา เราอยากให้ตัวเรารอด เราไม่ชอบใจสิ่งนั้น เราต้องชอบความจริงอะไรจริงอะไรเท็จนี่มันรู้ เรานี่รู้ ไปอยู่กับใคร โกลัชนี่รู้ ไปคลุกคลีนี่รู้หมด ถ้าเราจะเอาความจริง เราจะฝึกใจของเรา เราหาใจของเรา แล้วพยายามทำของเรา

ในชีวิตนี้นะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด สักวันหนึ่งเราจะต้องตายจากร่างกายนี้ไป จิตใจนี้ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราจะคูจิตใจของเราเองหรือไม่ หรือเราจะหวัง เป็นหวังเป็นโยกกับบุคคลอื่น ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด จิตใจที่ฝึกดีแล้วจะมีคุณธรรมในใจ ใจที่ฝึกดีแล้ว เราจะฝึกใจของเรา เราจะมีสติปัญญาเพื่อหัวใจของเรา เอวัง